

толерантного ставлення, поваги до індивідуальних особливостей дитини і недопущення дискримінації. Інклюзивна освіта передбачає освіту кожній дитині, незважаючи на наявні ООП, надає можливість дитині з ООП бути включеною у загальний освітній процес за місцем проживання шляхом адаптації змісту освіти й умов навчання, що в подальшому дає змогу їй стати рівноправним членом суспільства.

Тому, варто зауважити, що впровадження інклюзивної освіти в навчальний процес на території України є вагомим кроком до прийняття Європейських цінностей. Оскільки це свідчить не про замовчування проблеми, а про готовність до її вирішення. Учні з ООП наразі мають змогу бути максимально ефективно включеними в освітній процес, адже в цьому зацікавлені всі учасники навчального процесу. Наше завдання, аналізувати весь світовий досвід даної проблеми, щоб ефективно, зважаючи на наш менталітет, страх нового, знайти – дієві, екологічні шляхи ефективного впровадження та подальшої реалізації в майбутньому.

Виконання означених завдань та принципів інклюзивної освіти на теренах України всіма учасниками освітнього процесу дає можливість дітям з ООП мати шанс на реалізоване майбутнє, що дозволить інтегруватися максимально безболісно для них в професійну сферу нашого суспільства та приносити йому користь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 302 с.
2. Колупасва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія]. Київ : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
3. Сутність, мета і завдання інклюзивного навчання URL : https://pidru4niki.com/90052/pedagogika/sutnist_meta_zavdannya_inklyuzivnogo_navchannya (дата звернення: 20.08.2023).
4. Інклюзивна освіта в Україні: основні принципи та цінності URL : <https://acmc.ua/osnovni-printsipi-ta-tsinnosti-inklyuzivnoyi-osviti/> (дата звернення: 20.08.2023).
5. Хом'як О.А. Організаційно-технологічні засади інклюзивної освіти в початковій школі. *Технології організаційно-управлінської та освітньої діяльності в початкових класах Нової української школи в умовах інтеграції України до Європейського Союзу*: монографія / авт. кол. : Красовська О.О., Максимчук Н.С., Міськова Н.М. та ін. ; за заг. ред. О. О. Красовська. Рівне : видавець О. Зень. 2023. С. 249-286.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ УРОКІВ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Левицька К. П.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Пріма Р. М.

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії і методики початкової освіти,
Волинського національного університету імені Лесі Українки*

Аналіз наукового досвіду доводить, що в педагогіці накопичено досить великий теоретичний і практичний матеріал з проблем професійної підготовки педагога, формування його готовності до професійної діяльності. У численних дослідженнях сформульовано поняття «підготовка» та «готовність до професійної діяльності», визначено структуру і зміст цих понять, виявлено параметри й умови, що впливають на ефективність підготовки, динаміку, тривалість і стійкість готовності (О.Абдулліна, Н.Болдирева, Т. Ільїна, Л.Кондрашова, В.Сластьонін та ін.).

У працях українських дослідників розглядаються питання професійної підготовки педагога в різних аспектах: висвітлення наукових засад професійної підготовки педагогів (М.Васильєва, В.Гриньова, В.Євдокимов, Н.Кузьміна, В.Лозова, О.Пехота, М.Подберезський, І.Прокопенко, В.Семиченко, Г.Троцко); зокрема вчителів початкової школи (Н.Бібік, Н.Бугаєць, П.Гусак, Л.Мацук, Р.Пріма, О.Савченко, А.Чорноштан, О.Шалар та ін.); інноваційні технології педагогічної підготовки (А.Алексюк, О.Анісімов, А.Богуш, К.Вазіна, А.Вербицький, О.Глузман, П.Гусак, А.Єрьомкін, І.Зязюн, К.Зайчнер, Дж.Казмік, Б.Лістон, С.Сарасон, Н.Уайлдмен, Л.Хомич).

Теоретичний аналіз основ підготовки майбутнього вчителя початкової школи до використання інтегрованих форм організації навчання, вимагає розкриття низки споріднених понять – таких, як «підготовка», «загальнопрофесійна підготовка», «готовність».

Так, базовим поняттям є термін «підготовка». У психолого-педагогічному словнику підготовка розглядається як формування і збагачення настанов, знань і вмінь, необхідних особистості для адекватного виконання специфічних завдань.

Термін «загальнопрофесійна підготовка» відноситься до цілісної професійної галузі як сукупності декількох видів спеціальностей. Професійна підготовка студентів педагогічного вищого навчального закладу орієнтована на становлення системного бачення педагогічної реальності й діяльності в ній на основі гуманістичних ціннісних орієнтацій [1].

Термін «підготовка» походить від слова «підготовлювати», яке у свою чергу співвідносилось з терміном «підготовлювач», тобто «той хто підготовлює до чого-небудь». Таким чином, підготовка передбачає процес підготовки до чого-небудь. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя означає «володіння великим обсягом знань суспільно-політичних і наукових знань з дисципліни, яка викладається, та з суміжних наук, володіння високим рівнем загальної культури, знання педагогічної теорії, загальної, вікової та педагогічної психології, здатність розв'язувати дане педагогічне завдання та самокритичного

аналізу та навичок виконання відповідних дій, які є компонентом конкретних видів навчально-виховної діяльності».

Здійснений аналіз психолого-педагогічної літератури дає підставу стверджувати, що професійна підготовка вчителя початкових класів у закладі вищої освіти є інтегрованою системою, що поєднує відносно самостійні, але взаємозалежні і взаємозумовлені системи підготовки. Основною метою професійної освіти є підготовка кваліфікованого робітника відповідного рівня та профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, який володіє своєю професією, відповідального та орієнтованого в суміжних галузях діяльності, готового до постійного професійного росту, соціальної та професійної мобільності; задоволення потреб особистості в отриманні відповідної освіти.

Як зазначається у Державному стандарті професійної освіти [2], *мета* професійної підготовки вчителя початкових класів полягає у формуванні готовності до педагогічної діяльності і передбачає підготовку такого вчителя, який володіє знаннями в галузі педагогічної та психологічної науки; має значну методичну базу, володіє педагогічною технікою; вміє вирішувати професійні завдання та адекватно реагувати на будь-яку педагогічну ситуацію; прагне до творчості.

Зміст підготовки вчителя початкових класів включає в себе сукупність професійних знань, умінь та навичок, обумовлених особливостями діяльності вчителя початкових класів і відображений у Державному стандарті професійної освіти за спеціальністю: педагогіка та методика початкової освіти. Він передбачає виявлення в освітньому процесі вищого навчального закладу тих видів діяльності студента, які притаманні майбутньому вчителю (навчально-пізнавальну, виховну, вільного спілкування). До них ми включили наступні види діяльності учителя: організаційну (організація дитячого та юнацького руху в школі та за її межами); методичну (вивчення передового педагогічного досвіду, досягнень науки); позашкільну (робота за місцем проживання, в позашкільних закладах); викладацьку (робота по реалізації навчального процесу); виховну (виховання та розвиток учнів); управлінську (керівництво освітніми закладами); науково-дослідну, а також самоосвіта та самовиховання самого учителя.

Сутність та зміст поняття «готовність» широко досліджувалось у педагогіці та психології з 50-60 років ХХ століття та до сих пір є актуальним. Готовність розглядається як стан особистості, що характеризується активним включенням у певний вид діяльності (М. Дьяченко, Л. Кандибович, Н. Кузьміна, І. Сергєєв, Л. Філімонок); як оптимальний робочий стан, в якому найбільш повно розкриваються сутність сили людини (Т. Деркач, М. Дьяченко, Л. Кандибович); як настанова, що відбиває спрямованість особистості на виконання певної діяльності (М. Дьяченко, Л. Кандибович, В. Сластьонін, Д. Узнадзе); як новоутворення самості, що є результатом самозмін (С. Вершловський, Ф. Гоновлін, В. Крутецький, Н. Кузьміна, Ю. Кулюткін, Г. Сухобська та ін.).

У площині вищевикладеного *готовність майбутніх учителів початкової школи до проведення інтегрованих уроків* передбачає сформованість таких структурних складників, як:

- *мотиваційна готовність* – відбиває ціннісні орієнтації, потреби, інтереси,

мотиви, цілі, переконання, що забезпечують усвідомлення й позитивне ставлення майбутнього вчителя до формування в учнів цілісних уявлень про навколишній світ, активність і зацікавленість студента в оволодінні теорією та практикою застосування інтегрованих форм організації навчального процесу в початковій школі;

- *науково-теоретична готовність* – передбачає опанування здобувачами вищої освіти системи психолого-педагогічних, предметно-методичних знань та уявлень про сучасні інтеграційні тенденції й процеси в початковій освіті, про загальнонауковий аспект понять «інтеграція», «педагогічна інтеграція», «інтегровані організаційні форми», про алгоритми інтеграції змісту початкової освіти й форми його засвоєння; базові поняття та надпредметні (ключові), міжпредметні, предметні компетентності, що забезпечує початкова освіта; види інтегрованих форм організації навчання молодших школярів, способи їх упровадження, функції й результати навчання на інтегрованій основі;

- *практична готовність* – полягає в оволодінні сукупністю вмінь, спрямованих на успішне використання інтегрованих форм організації навчання, а саме: гностично-діагностичних (уміння аналізувати й відбирати навчальний матеріал шкільних предметів для з'ясування узагальнених «наскрізних» понять і компетентностей, що формуються в початковій школі; виявляти й установлювати чітку ієрархію внутрішньо-предметних, міжпредметних і позапредметних зв'язків), змістово-конструювальних (уміння утворювати й удосконалювати погоджену взаємодію між навчальними темами і дисциплінами початкової школи, розробляти навчальні завдання інтегрованого характеру, обирати доцільні інтегровані форми організації навчання, проектувати та реалізовувати алгоритми їх використання), оцінно-прогностичних (уміння правильної оцінки й передбачення результатів застосування інтегрованих форм організації навчання).

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови [уклад. голов. ред. В.Т.Бусел]. К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 140 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. Затверджений постановою Кабінетів Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dano.dp.ua/attachments/article/303/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%>

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ

Лирик О. П.

*керівник гуртків «Рукоділья» та «Народна вишивка»
Комунального закладу «Центр позашкільної освіти»*